

DOI <https://doi.org/10.36486/np>

DOI (Issue): [https://doi.org/10.36486/np.2022.1\(55\)](https://doi.org/10.36486/np.2022.1(55))

SALUS POPULI SUPREMA LEX ESTO!

Нехай благо народу буде найвищим законом!

Цицерон

НАУКА І ПРАВООХОРОНА № 1(55), 2022

Засновано 2007 року

Видається 4 рази на рік
(лист Міністерства юстиції
України
від 02.06.2009
№ 7446-0-33-09-32)

**Відповідно до наказу
МОН України**
від 15.10.2019 № 1301
журнал “Наука і правоохо-
рона” включено до Переліку
наукових фахових видань
України відповідно до списку
згідно з додатком 8
(категорія “Б”)

**Зареєстровано
Міністерством
юстиції України**
Свідоцтво про державну
реєстрацію друкованого
засобу масової інформації:
серія КВ № 13082-1966Р
від 21.08.2007

Науковий журнал “Наука і
правоохорона” внесено до
переліку міжнародної
наукометричної бази **Index
Copernicus International
Journals Master List**

Рекомендовано до друку
Вченою радою Державного
науково-дослідного інституту
МВС України
(протокол
від 29.04.2022 № 2)

Адреса
01011, м. Київ,
пров. Євгена Гуцала, 4-а
Телефон: (044) 254-95-21
Факс: (044) 280-01-84
E-mail: dndi@mvs.gov.ua
[http://
naukaipravoohorona.com/](http://naukaipravoohorona.com/)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор
ВЕРБЕНСЬКИЙ М.Г., д.ю.н., проф. (ДНДІ)

Заступник головного редактора
МУЗИКА А.А., д.ю.н., проф. (ДНДІ)

Відповідальний секретар
ПЛУГАТАР Т.А., к.ю.н., с.н.с. (ДНДІ)

АЛЕКСЄЄНКО І.В., д.політ.н., проф. (Дніпр. держ. ун-т внутр. справ)
БАРКО В.І., д.лсх.н., проф. (ДНДІ)
БЕРЛАЧ Н.А., д.ю.н., проф. (ДНДІ)
БЛЮС В.Т., д.ю.н., проф. (ДНДІ)
БОНДАРЕНКО В.Д., д.ф.н., проф. (ДНДІ)
БРІЄДЕ ЯУТРИТЕ, д.ю.н., проф. (Латвійський ун-т, Латвійська
Республіка)
БУХАНЕВИЧ О.М., д.ю.н., доцент (ХУУП)
ГЕСЬ В.М., д.е.н., проф. (Ін-т економ. прогноз. НАН України)
ГУЛІЄВ Аріф Джаміль огли, д.ю.н., проф. (НАУ)
ДОЛЖЕНКОВ О.Ф., д.ю.н., проф. (Південноукр. нац. пед.
ун-т ім. К.Д. Ушинського)
ЗАРОСИЛО В.О., д.ю.н., проф. (МАУП)
КОПИЛЕНКО О.Л., д.ю.н., проф. (Ін-т законодавства Верховної Ради
України)
КОПОТУН І.М., д.ю.н., проф. (Academy HUSPOL, Czech Republik;
EIDV, Slovakia)
КОРИСТІН О.Є., д.ю.н., проф. (ДНДІ)
КРИВОЛАПЧУК В.О., д.ю.н., проф. (ДНДІ)
КУЛИК О.Г., д.ю.н., проф. (ДНДІ)
МИСЛИВИЙ В.А., д.ю.н., проф. (ДНДІ)
MILAN HEJDIS, Paed. Dr., Ph.D. (Academy HUSPOL, Czech Republik)
НАВРОЦЬКИЙ В.О., д.ю.н., проф. (Львів. держ. ун-т внутр. справ)
ПОПОВИЧ В.М., д.ю.н., проф. (ДНДІ)
ПРОЦЕНКО Т.О., д.ю.н., проф. (ДНДІ)
RALF HEDEL, Dr. PD (Fraunhofer Institute for Transportation and
Infrastructure Systems IVI, Dresden, Germany)
РЯДІНСЬКА В.О., д.ю.н., проф. (ДНДІ)
СВИРИДЮК Н.П., д.ю.н., проф. (ДНДІ)
ФЕДОТОВА Г.В., д.ю.н., проф. (ДНДІ)
ШОШНА І.М., д.ю.н., проф. (ВІКНУ ім. Т. Шевченка)
ЯРМИШ О.Н., д.ю.н., проф. (ДНДІ)
ОПРИШКО І.В., к.ю.н., с.н.с., доцент (ДНДІ)

Засновник і видавець

© Державний науково-дослідний інститут МВС України

Науковий журнал посів I місце в конкурсі на краще наукове періодичне видання в системі МВС України у 2010 році, II місце у 2011 і 2012 роках та III місце у 2014 році.

За точність викладеного матеріалу відповідальність несуть автори статей та їх рецензенти.

Київ 2022

DOI <https://doi.org/10.36486/np>

DOI (Issue): [https://doi.org/10.36486/np.2022.1\(55\)](https://doi.org/10.36486/np.2022.1(55))

SALUS POPULI SUPREMA LEX ESTO!

Let the welfare of the people be the supreme law

Cicero

NAUKA

I PRAVOOKHORONA № 1(55), 2022

Founded in 2007

Issued four times a year

(Letter of the
Ministry of Justice of
Ukraine dated
02.06.2009
No. 7446-0-33-09-32)

By order

No.1301, dated 15.10.2019
included into the Ukrainian
sciences special edition
List according to
annex 8 (category "B")

Registered

by Ministry of Justice of
Ukraine
State registration
certificate series KB
No. 13082-1966P dated
21.08.2007

Scientific journal "Nauka
i Pravookhorona"
included in the list of
international database
Index Copernicus
International Journals
Master List

Recommended

by State Research Insti-
tute's Scientific Council
(Record No. 2 dated
29.04.2022)

Address

4a Ye.Gutsalo Lane, UA-
01011 Kyiv, Ukraine
tel.: +38 044 254 95 21
fax: +38 044 280 01 84
E-mail: dndi@mvs.gov.ua
[http://](http://naukaipravoohorona.com/)
naukaipravoohorona.com/

EDITORIAL BOARD

Editor-in-Chief

VERBENSKYI M.H., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

Deputy Editor-in-Chief

MUZYKA A.A., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

Executive Secretary

PLUHATAR T.A., Candidate of Juridical Sciences, Senior Research Associate (State Research Institute MIA Ukraine)

ALIEKSIEIENKO I.V., Doctor of Political Sciences, Full Professor (Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs)

BARKO V.I., Doctor of Psychological Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

BERLACH N.A., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

BILOUS V.T., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

BONDARENKO V.D., Doctor of Philosophical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

BRIEDE JAUTRITE, Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (University of Latvia, Latvian Republic)

BUKHANEVYCH O.M., Doctor of Juridical Sciences, Docent (Khmelnitsky University of Management and Law)

HEIETS V.M., Doctor of Economic Sciences, Full Professor (Institute for Economics and Forecasting of the NAS of Ukraine)

HULIIEV ARIF DZHAMIL OHLY, Doctor of Juridical Sciences, Professor (National Aviation University)

DOLZHENKOV O.F., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (South Ukrainian K.D. Ushynsky NPU)

ZAROSYLO V.O., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (IAPM)

KOPYLENKO O.L., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine)

KOPOTUN I.M., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (Academy HUSPOL, Czech Republic; EIDV, Slovakia)

KORYSTIN O.Ye., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

KRYVOLAPCHUK V.O., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

KULYK O.H., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

MYSLYVYI V.A., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

MILAN HEJDIS, Paed. Dr., Ph.D. (Academy HUSPOL, Czech Republic)

NAVROTSKYI V.O., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (Lviv State University of Internal Affairs)

POPOVYCH V.M., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

PROTSENKO T.O., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

RALF HEDEL, Dr. PD (Fraunhofer Institute for Transportation and Infrastructure Systems IVI, Dresden, Germany)

RIADINSKA V.O., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

SVYRYDIUK N.P., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

FEDOTOVA H.V., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

SHOPINA I.M., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv)

YARMYSH O.N., Doctor of Juridical Sciences, Full Professor (State Research Institute MIA Ukraine)

OPRYSHKO I.V., Candidate of Juridical Sciences, Senior Research Associate, Docent (State Research Institute MIA Ukraine)

Founder

© State Research Institute MIA Ukraine

The scientific journal won 1st place in the competition for the best scientific periodical in the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in 2010, the second place in 2011 and 2012, the third place in 2014.

For the accuracy of the posted material, the authors and reviewers are responsible.

Kyiv 2022

З М І С Т

**ТЕОРІЯ ТА ФІЛОСОФІЯ ПРАВА. ПОРІВНЯЛЬНЕ
ПРАВознавство. ІСТОРІЯ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ**

- Заросило В.О.** Історико-правові причини війни в колишній Югославії і в Україні та їх порівняння 7
- Непом'ящих В.Ю.** Законодавчі засади охорони пам'яток історико-культурної спадщини в незалежній Україні 17
- Чисніков В.М., Буран В.В.** Учені-поліцейсти Новоросійського (Одеського) університету П.М. Шеймін і О.Є. Назімов: життєвий шлях та наукова діяльність 26
- Ярмиш О.Н., Греченко В.А.** Злочинність у міліції УРСР у середині 1930-х років: основні аспекти 37

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС. ФІНАНСОВЕ ПРАВО

- Aliksieienko Iryna, Kobets Maryna.** Political and Legal Problems of Information Security in Public Governance in the Conditions of Globalization 53
- Бойко І.В.** Контроль забезпечення проведення перевірок службової діяльності органів Національної поліції України 60
- Грущенко О.А., Буличева Н.А., Буличев А.О.** Організаційно-правові засади впровадження інновацій у державному управлінні економічними і соціальними процесами в Україні на основі принципів інтеграції з Європейським Союзом 72
- Pluhatar Tetiana, Lelet Serhii.** Content, Features and Forms of Administrative-Jurisdictional Activity of the National Police of Ukraine 83
- Смерницький Д.В.** Сучасна проблематика вищої юридичної освіти 93

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ.
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО**

- Бова А.А.** Страх населення перед злочинністю та оцінка розповсюдженості правопорушень в Україні 99
- Гаврилюк Л.В.** Особливості визнання показань з чужих слів доказом у кримінальному провадженні крізь призму судових рішень 110
- Користін О.Є., Користін О.О.** Загрози у сфері кібербезпеки в Україні 119
- Кулик О.Г., Наумова І.В.** Кримінальна ситуація в Україні у 2021 році: основні тенденції 127
- Федотова Г.В., Краснопольська Л.П.** Вивчення зарубіжних підходів до врегулювання питання примирення винного з потерпілим як учасників кримінально-правових відносин 137

**ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА.
ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

- Барко В.І., Остапович В.П., Барко В.В.** Результативність використання Каліфорнійського психологічного опитувальника в роботі з персоналом Національної поліції України 151

УДК 347.73

Грущенко Олена Анатоліївна,кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ, м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0001-8167-0214**Буличева Наталія Анатоліївна,**кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного та приватного права Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-7902-6646**Буличев Андрій Олегович,**кандидат юридичних наук, начальник відділу ДНДІ МВС України, м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0003-2734-7066

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНИМИ І СОЦІАЛЬНИМИ ПРОЦЕСАМИ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПІВ ІНТЕГРАЦІЇ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

У статті обґрунтовано науково-теоретичні засади державного управління економічними і соціальними процесами. Проаналізовано передумови впровадження інновацій у державне управління економічними і соціальними процесами в Україні. Опрацьовано методичні підходи щодо вдосконаленню форм та методів державного управління економічними і соціальними процесами на основі принципів інтеграції з Європейським Союзом. Розкрито значення єдиної інформаційно-маркетингової системи у створенні державних та ринкових механізмів регулювання економіки. Визначено напрями вдосконалення чинного законодавства, що сприятимуть реалізації прав та функцій суб'єктів господарювання на дійсно ринкових засадах, ураховуючи екстремальні обставини, зумовлені воєнним станом.

Ключові слова: інновації, управлінські відносини, державне управління економічними і соціальними процесами, об'єкт державного управління, методи управління, сучасний інструментарій впливу на економічні і соціальні процеси, Державні цільові програми, єдина інформаційно-маркетингова система.

Удосконалення ринкових засад економіки викликає необхідність наукового обґрунтування широкого кола теоретичних питань, вивчення зарубіжного досвіду ринкового та державного управління господарськими процесами, опрацювання практичних рекомендацій щодо розвитку нових економіко-правових відносин із урахуванням особливостей вітчизняної економіки.

Найбільш вагомими результатами досліджень з окремих питань економічних реформ викладені в роботах Терещенка Т.В. [1], Мощанець А.А. [1], Київської К.І. [2], Коляденка С.В. [3], Ляшка І.І. [4], Романенка Є.О. [5], Чаплай І.В. [5].

Водночас питання ролі інновацій у державному управлінні в процесі ринкових перетворень ще недостатньо опрацьовані, чимало їх постає в процесі здійснення реформ. Тому потребує більш поглибленого вивчення проблема взаємозв'язку державного управління з головними сегментами ринкової інфраструктури.

Метою статті є аналіз теоретико-економічних проблем реформування державного управління економічними і соціальними процесами в Україні, обґрунтування напрямів вдосконалення та адаптації його окремих форм і методів до стандартів Європейського Союзу.

Наука управління економічними і соціальними процесами досліджує сутність, характер, закони та конкретні форми взаємодії спеціалізованих органів управління з безпосередніми учасниками господарської діяльності.

Управлінські відносини – це економічна і соціальна форма об'єктивно необхідних взаємозв'язків і залежностей між управлінською діяльністю за погодженням та регулювання розвитку економіки та економічними відносинами виробників та споживачів.

У якості об'єкта державного управління виступають економічні і соціальні процеси, які мають свій об'єктивний зміст, а саме система стійких структуроутворюючих зв'язків – економічні закони. Форми їх прояву рухливі, мінливі. Вони можуть у відомих межах відхилятися від свого змісту.

Таким чином, державне управління економічними і соціальними процесами являє собою організовану, цілісну систему методів та конкретних форм, за допомогою яких здійснюється спрямовуючий, координуючий і стимулюючий вплив держави на господарюючі суб'єкти.

Державне управління економічними і соціальними процесами є важливою системою втілення в життя економічної політики держави, її тісного з'єднання з виробництвом. Причому йдеться про з'єднання не механічне, а соціальне, більш багатогранне, широке, мінливе, суперечливе.

Як відомо, без достатнього обсягу національного доходу, тобто матеріальних ресурсів для нагромадження та споживання, а це означає, що без успіхів у сфері ефективності, не можливе успішне просування ні в якій іншій сфері, так як саме економічний потенціал, розподіл кінцевих результатів його використання слугують базою для вирішення соціальних завдань, зміцнення обороноздатності країни, фундаментом її активної зовнішньої політики. Водночас економічна політика, виражаючи в концентрованому виді матеріальні, життєво важливі інтереси людей, відіграє активну роль у цілеспрямованому використанні об'єктивних економічних законів. Управління є головним механізмом такої політики.

Слід урахувати сучасну складну практику державного управління економічними і соціальними процесами в екстремальних умовах (воєнний стан та надалі перші післявоєнні роки), що вимагає налагодження гігантської і разом з тим надзвичайно тонкої мережі нових організаційних відносин багатшими за формою та складнішими за змістом.

Важливо мати на увазі, що витрати на державне управління перекриваються ефектом, що отримується за рахунок оптимізації цілей розвитку країни, більш раціонального використання всіх наявних ресурсів. Причому розмір ефекту безпосередньо залежить від якості управління.

Система державного управління економічними і соціальними процесами включає в себе:

- методи управління: облік, аналіз, організація, контроль;
- сучасний інструментарій впливу на економічні і соціальні процеси: бенчмаркінг, аутсорсинг, реінжиніринг, проєктний менеджмент, електронне врядування;
- організаційну структуру: внутрішня будова системи управління, спрощення адміністративних процедур й правил;
- технічні засоби збору, обробки і зберігання інформації.

Методи управління – це сукупність цілеспрямованих дій, що орієнтовані на отримання нових знань про управлінські відносини та їх взаємодію з економічними та соціальними процесами. Кількість різних методів, які застосовуються у наукових дослідженнях, достатньо велика.

Зокрема, до методів аналізу відносяться: виявлення причинно-наслідкових зв'язків та кількісної залежності між окремими економічними та соціальними явищами і процесами; класифікація факторів, що мають стимулюючий чи, навпаки, гальмуючий вплив на їх розвиток, що відповідно відображається на кінцевих результатах; програмно-цільове програмування, яке дозволяє з достатнім ступенем точності відтворювати основні якісні та кількісні характеристики реального об'єкта у відносно зручному для аналізу виді; інновації, які дозволяють перевірити на практиці теоретичні розробки щодо нових форм управління раніше, ніж розповсюджувати ці форми на всю господарську систему.

Також одним із важливих методів державного управління економічними і соціальними процесами в Україні є вивчення, узагальнення та розповсюдження досвіду управління в країнах-членах Європейського Союзу.

Саме це застосовується в проведенні економічних і соціальних реформ в Україні, які спрямовані в основному на більш глибоке використання економічних важелів управління, на їх краще поєднання з адміністративними методами. Вироблені концепції зазнали певних уточнень та переглядів з урахуванням накопиченого власного та зарубіжного досвіду, а також під впливом нових економічних та політичних умов.

Так, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 2006 року № 504-р схвалена “Концепція вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України”, у якій зазначено, що сучасний стан національної економіки зумовлює необхідність подальшого вдосконалення системи прогнозних і програмних документів із питань соціально-економічного розвитку та запровадження стратегічного планування роботи в органах виконавчої влади, яке передбачає планування заходів із розроблення прогнозних документів, розроблення, реалізації та контролю за виконанням програмних документів, що визначають цілі соціально-економічного розвитку держави та шляхи їх досягнення [6].

Разом з тим, результати вживаних заходів щодо вдосконалення механізмів господарювання, посилення дії економічних регуляторів і нормативів довгострокових, середньострокових та короткострокових прогнозних і програмних документів ще не позначились належним чином на подоланні розпорошення капітальних вкладів і скороченні інвестиційного циклу, на впровадженні досягнень науково-технічного прогресу і підвищенні конкурентоспроможності продукції. Про це свідчить моніторинг стану Державних цільових програм (без урахування програм, які містять інформацію, що становить державну таємницю): виконання щорічних планових показників із 2015 року до 2020 року – 26,2 %; 31,4 %; 17,42 %; 33,16 %; 78,6 %; 78,9 % відповідно, що показує позитивну динаміку [7]. Пошук найбільш дієвих інструментів і методів управління постійно продовжується.

Важливою особливістю системи державного управління економічними і соціальними процесами в Україні є підключення його методів та інструментарію до здійснення узгоджених програм та рішень щодо інтеграції з країнами-членами Європейського Союзу.

Під час обґрунтування та вироблення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021–2023 роки, який було схвалено постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 671 “Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021–2023 роки” [8], більш широкого застосування отримують інструменти інституціональної розбудови Twinning (інструмент інституціональної розбудови Європейського Союзу, у межах якого здійснюється співпраця та обмін досвідом між державними органами України та аналогічними державними інституціями держав – членів Європейського Союзу з питань державного управління та адаптації національного законодавства до стандартів Європейського Союзу для досягнення обов’язкових результатів) [9], TAIEХ (інструмент технічної допомоги та обміну інформацією, що надається Європейською Комісією з метою розбудови інституціональної спроможності, наближення національного законодавства до законодавства Європейського Союзу (acquis communautaire), його імплементації та подальшого ефективного використання) [10] та програма Організації економічного співробітництва та розвитку SIGMA (Програма підтримки вдосконалення врядування та менеджменту) [11, 12].

Зазначені інструменти функціонують для запровадження інновацій у державному управлінні економічними і соціальними процесами, коли державні організації вкладають зусилля і ресурси для досягнення якості, ефективності та дієвості послуг, що надаються.

Як правило, Державні цільові програми розробляються для вирішення таких комплексних проблем економіки, які складно чи неможливо вирішити в межах наявної структури управління. Прикладами можуть слугувати такі програми, розробка і реалізація яких розраховані на різні строки в галузі науки і техніки, у виробничій сфері, у житловому будівництві, у розвитку регіонів. Кожна програма має основну мету, цілі, для досягнення яких передбачаються відповідні ресурси та організаційні форми управління.

Вирішальним для підвищення наукового рівня та посилення комплексності Державних цільових програм стало впровадження принципу орієнтації на кінцеві результати в економіці на всіх рівнях керівництва. Послідовна реалізація цього

принципу в програмуванні здійснює прогресивний вплив на порядок розробки державної програми, ієрархію цільових завдань, процес формування системи показників тощо.

Яскравим прикладом успішної Державної цільової програми є Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року.

Серед ключових напрямів роботи агентства водних ресурсів України у 2021 році здійснено перехід до інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом та здійснення державного моніторингу вод; підготовлено проекти перших планів управління річковими басейнами для трьох річкових басейнів – Дніпра, Дністра, Дону; завершено економічний аналіз водокористування для 8 річкових басейнів; визначено референційні умови для річкових басейнів – Дністра, Дону, Вісли, Південного Бугу, суббасейнів – Тиси, Пруту та Сірету; підготовлено класифікаційні таблиці для басейну Вісли, Тиси, Пруту та Сірету; підготовлено огляд виконання програм або заходів річкових басейнів Дону (Міжнародний дитячий надзвичайний фонд *Організації Об'єднаних Націй*) та для басейну Дністра (Глобальний екологічний фонд); розроблено проект програми заходів для басейну Дону на 2025–2030 роки (Організація з безпеки і співробітництва в Європі) та проведено регіональні обговорення із зацікавленими сторонами щодо формування програми заходів; відкрито лабораторію моніторингу вод Північного регіону; забезпечено вимірювання показників у річковому басейні Дніпра. З метою покращення якості води в р. Інгулець та забезпечення водокористувачів м. Кривий Ріг, Миколаївської та Херсонської областей водою нормальної якості каналом Дніпро-Інгулець подано 133,13 млн м³, Каналом Дніпро-Донбас проведено екологічне оздоровлення Краснопавлівського водосховища, до якого подано 14,6 млн м³ дніпровської води.

Заплановано на 2022 рік: запровадження державного моніторингу вод; підготовка планів управління річковими басейнами; забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, що користуються привізною водою; встановлення оптимальних режимів роботи штучних водних об'єктів і водогосподарських систем; надання адміністративних послуг та проведення погоджувальних процедур; підвищення рівня енергоефективності [13].

Проведено моніторинг вод в умовах воєнного часу, вжито заходи в частині оптимізації здійснення моніторингу вод, зокрема перенаправлено виконання хімічних пріоритетних та басейнових специфічних показників із лабораторій моніторингу вод Східного та Південного регіонів до лабораторії моніторингу вод Західного регіону [14].

Якісні зсуви, що спостерігаються в цій галузі програмування управлінської діяльності, виражають загальні тенденції: інновації, запровадження системних методів, розширення горизонту планування, прогресивні зміни в системі показників.

Найважливіша риса сучасного програмування в країнах-членах Європейського Союзу – планове забезпечення міжнародних заходів щодо розвитку економічної інтеграції. Особливе значення мають реалізація узгоджених планів багатосторонніх заходів країн-членів Європейського Союзу, розробка та прийняття довгострокових

цільових програм співробітництва, включення в національні плани більшості країн заходів щодо подальшого розвитку економічної інтеграції.

У свою чергу закономірні процеси поділу праці (предметного, технологічного, функціонального) посилюють та ускладнюють взаємозв'язки між галузями економіки. Відокремлення зростаючої низки функцій обслуговування економіки (наприклад, енергозбереження) ставить нові вимоги до узгодженого розвитку інфраструктури ринку, разом із якою розвиваються галузі (наприклад, житлово-комунальне господарство), що виконують роль соціальної інфраструктури.

В економіці суттєва роль належить сфері обігу, яка включає транспорт, матеріально-технічне постачання, сільськогосподарські заготівлі, оптову та роздрібну торгівлю предметами споживання. Державне управління економічними і соціальними процесами охоплює і сферу споживання. Тому в управлінні суттєве значення має узгодження попиту та пропозиції товарів. Недотримання цих пропорцій призводить або до просідання товарів у каналах обігу та уповільнення обороту, чи, навпаки, до часткового незадоволення попиту.

Як відомо, після реалізації товар поступає у споживання (виробниче чи особисте) та задовольняє певні потреби. Вартість товару, що виступає у вигляді його ціни, розпадається в грошовій формі на первісні елементи (прибуток, заробітна плата тощо). Ці елементи грошової вартості, які утворюють в економіці потоки різних видів грошових доходів населення, підприємств, держави виступають як об'єкти управління.

Завдання управління водночас полягає в тому, щоб ціну та її окремі елементи (прибуток, рента, процент за кредит, заробітна плата тощо) перетворити в активні форми цілеспрямованого впливу на всіх учасників господарювання. Вказані елементи грошової вартості виступають одночасно як об'єкти і як засоби управління економікою та використовуються з відповідними правовими нормами.

Правові відносини – необхідна форма державного управління економікою держави, раціонального використання ресурсів, продукції, збереження національного багатства, екології, забезпечення економічної безпеки держави. Дієвість правових нормативних актів чимало залежить від їх обґрунтованості та своєчасності. Разом з тим, прогресивний вплив правових актів залежить і від того, наскільки активно та наполегливо вони реалізуються у господарюванні.

Так, у сучасному вимірі воєнного стану в Україні діяльності вітчизняних товаровиробників перешкоджає порушена система фінансових та кредитних відносин, інфраструктура товарних ринків, скорочення обсягів поставок сировини та попиту на товари, що виробляються, а також відсутність повної систематизованої інформації про кон'юнктуру ринків, організацію збуту, цінову, товарну, комунікаційну політику тощо.

Відновлення ринку товарів та послуг може статися за рахунок досягнень сучасної науки, техніки, інформатики, технологій, менеджменту та маркетингу як основних елементів господарського механізму, на основі сил вітчизняних товаровиробників та споживачів.

Забезпечення функціонування цілісного внутрішнього ринку, підвищення конкурентоспроможності товарів, визначення товарних сегментів ринку для різних груп товарів та послуг, упровадження новітніх технологій, активізації маркетингової

діяльності можливе, на нашу думку, шляхом створення єдиного інформаційно-маркетингового простору в Україні.

Діяльність єдиної інформаційно-маркетингової системи спрямована на забезпечення раціонального руху потоку товарів та послуг від процесу виробництва до процесу споживання, більш ретельного дослідження потреб ринку, підтримки та розвитку приватного підприємництва, ділової активності.

Роботу єдиної інформаційно-маркетингової системи важливо спрямувати на: збір первинної інформації (методи та знаряддя дослідження, план складання вибірки, способів зв'язку); збір вторинної інформації (обробка внутрішньо- та зовнішньовиробничого матеріалу); встановлення порядку робіт на виконання індивідуальних замовлень (сегментація, дослідження ринку, формування політики товару, програми виробництва, цінової політики, організація збуту, комунікаційна політика); запровадження порядку надання ділової інформації (адресно-довідкові відомості, цінові обзори по місцевому ринку, загальні статистичні дані, інформація про наявність / відсутність товару, умов постачання в торгових фірмах).

Завдяки функціонуванню єдиної інформаційно-маркетингової системи на всіх рівнях державного управління економічними і соціальними процесами посилюється пошук фінансових ресурсів, необхідних для інвестицій у виробництво та сферу послуг.

Основними надбаннями єдиної інформаційно-маркетингової системи є сприяння створенню та накопиченню капіталу; перетворенню складних інвестиційних рішень у більш прості для дрібних інвесторів з одночасним здійсненням диверсифікації ризику; здійсненню ефективного переливу капіталів між галузями економіки, регіонами країни та стимулюванню діяльності підприємств; залученню іноземного капіталу.

Удосконалення державного управління економічними і соціальними процесами, як правило, запроваджується шляхом використання сучасних інновацій, метою чого є відпрацювання тих чи інших пропозицій. Тому, зі свого боку, пропонуємо для закріплення позитивних результатів зазначених вище інновацій, зокрема запровадження єдиної інформаційно-маркетингової системи, розробити нормативно-правову основу – Концепцію розвитку управлінських та організаційних відносин в економіці України у воєнний та післявоєнний період та План заходів щодо її реалізації, що стане ефективним інструментом розв'язання найважливіших проблем подальшого розвитку держави.

Водночас запровадження інновацій в управління економічними і соціальними процесами в Україні, завершення узгодження зазначених позицій з європейською системою – є найважливішими передумовами прискореної європейської інтеграції України, фіксацією відповідності країни Копенгагенським критеріям [15], зазначеним в опитувальнику про членство в Європейському Союзі.

Відновлення та вдосконалення інформаційно-маркетингової інфраструктури ринкової економіки за наявністю вагомого впливу України в світовій економіці на ринки енергетики, продовольства, на постачання технологій, транспортні маршрути, реалізацію крупних інвестиційних проектів надасть можливість Україні здійснити новий геополітичний ривок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Терещенко Т.В., Мощанець А.А.* Практичні аспекти формування маркетингової спрямованості у діяльності органів місцевого самоврядування. Державне управління: удосконалення та розвиток: електронний журнал. 2022. № 2. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2022/33.pdf (дата звернення: 01.04.2022).
2. *Київська К.І.* Аналіз сучасних підходів до створення інформаційних систем маркетингу підприємств. Технічні науки. 2018. № 10. С. 24–27.
3. *Коляденко С.В.* Маркетинговий підхід до формування іміджу регіону: сучасні інструменти та актуальні завдання. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2018. № 17. С. 152–157.
4. *Ляшко І.І.* Маркетингове планування як фактор підвищення ефективності комерційної діяльності підприємства. Приазовський економічний вісник. 2017. № 5. С. 156–159.
5. *Романенко Є.О., Чаплай І.В.* Маркетинг у державному управлінні: (Архетипний підхід). Публічне урядування. 2016. № 2. С. 217–225.
6. Про схвалення Концепції вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 2006 р. № 504-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504-2006-%D1%80#Text> (дата звернення: 01.04.2022).
7. Державні цільові програми: Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=DerzhavniTsiloviProgrami&pageNumber=2> (дата звернення: 01.04.2022).
8. Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021–2023 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 671. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.04.2022).
9. Про затвердження Порядку ініціювання, підготовки та реалізації проектів Twinning: постанова Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 р. № 700. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/700-2016-%D0%BF/print1443083336173036#Text> (дата звернення: 01.04.2022).
10. Про затвердження Порядку підготовки, схвалення та виконання плану залучення зовнішньої допомоги Європейської Комісії у рамках ТАІЕХ: постанова Кабінету Міністрів України від 9 вересня 2020 р. № 813. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/813-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.04.2022).
11. Про порядок участі центральних органів виконавчої влади у діяльності міжнародних організацій, членом яких є Україна: постанова Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2002 р. № 1371. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1371-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.04.2022).
12. Робочий план програми SIGMA січень 2021 року – червень 2022 року. URL: <https://drive.google.com/file/d/1xjv9abbJ9qWbdeboe2cySs6tgXktZ-fL/view> (дата звернення: 01.04.2022).
13. Публічний звіт про результати діяльності Держводагентства у 2021 році. URL: <https://www.davr.gov.ua/fls18/2021zvrit.pdf> (дата звернення: 01.04.2022).
14. Моніторинг вод в умовах воєнного часу: Державне агентство водних ресурсів України. URL: <https://www.davr.gov.ua/news/monitoring-vod-v-umovah-voennogo-chasu> (дата звернення: 01.04.2022).
15. Про затвердження методики визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм: наказ Міністерства економіки з питань європейської інтеграції України від 16.03.2005 № 62. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-05#Text> (дата звернення: 01.04.2022).

REFERENCES

1. *Tereshchenko T.V., Moshchanets A.A.* (2022) Praktychni aspekty formuvannia marketynhovi spriamovanosti u diialnosti orhaniv mistsevoho samovriaduvannia. "Practical aspects of the formation of marketing orientation in the activities of local governments". Public administration: improvement and development: electronic journal. No. 2. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2022/33.pdf (Date of Application: 01.04.2022) [in Ukrainian].
2. *Kyivska K.I.* (2018) Analiz suchasnykh pidkhodiv do stvorennia informatsiinykh system marketynhu pidpriemstv. "Analysis of modern approaches to the creation of enterprise marketing information systems". Technical sciences. No10. P. 24–27 [in Ukrainian].

3. *Koliadenko S.V.* (2018). Marketynhovi pidkhdid do formuvannia imidzhu rehionu: suchasni instrumenty ta aktualni zavdannia. “Marketing approach to the formation of the region’s image: modern tools and current challenges”. Theoretical and practical aspects of economics and intellectual property. No.17. P. 152–157 [in Ukrainian].

4. *Liashko I.I.* (2017) Marketynhove planuvannia yak faktor pidvyshchennia efektyvnosti komertsiiinoi diialnosti pidpryyemstva. “Marketing planning as a factor in improving the efficiency of commercial activity of the enterprise”. Priazovsky Economic Bulletin. No. 5. P. 156–159 [in Ukrainian].

5. *Romanenko Ye.O. Chapli I.V.* (2016). Marketynh u derzhavnomu upravlinni: (Arkhetypnyy pidkhdid). “Marketing in public administration: (Archetypal approach)”. Public governance. No. 2. P 217–225 [in Ukrainian].

6. Pro skhvalennia Kontseptsii vdoskonalennia systemy prohnoznykh i prohramnykh dokumentiv z pytan sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy. “On approval of the Concept of improving the system of forecast and program documents on socio-economic development of Ukraine”: order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of October 4, 2006 № 504-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504-2006-%D1%80#Text> (Date of Application: 01.04.2022) [in Ukrainian].

7. Derzhavni tsilovi prohramy: Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. “State target programs: Ministry of Economy of Ukraine”. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?Lang=uk-UA&tag=DerzhavniTsiloviProgrami&pageNumber=2> (Date of Application: 01.04.2022) [in Ukrainian].

8. Pro skhvalennia Prohnozu ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Ukrainy na 2021–2023 roky. “On approval of the Forecast of economic and social development of Ukraine for 2021-2023”: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 29.07.2020 № 671. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-2020-%D0%BF#Text> (Date of Application: 01.04.2022) [in Ukrainian].

9. Pro zatverdzhennia Poriadku initsiuvannia, pidhotovky ta realizatsii proektiv Twinning. “On approval of the Procedure for initiating, preparing and implementing Twinning projects”: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of October 11, 2016 № 700. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/700-2016-%D0%BF/print1443083336173036#Text> (Date of Application: 01.04.2022) [in Ukrainian].

10. Pro zatverdzhennia Poriadku pidhotovky, skhvalennia ta vykonannia planu zaluchennia zovnishnoi dopomohy Yevropeiskoi Komisii u ramkakh TAIEX. “On approval of the Procedure for preparation, approval and implementation of the plan for attracting external assistance of the European Commission under TAIEX”: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of September 9, 2020 № 813. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/813-2020-%D0%BF#Text> (Date of Application: 01.04.2022) [in Ukrainian].

11. Pro poriadok uchasti tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady u diialnosti mizhnarodnykh orhanizatsii, chlenom yakykh ye Ukraina. “On the procedure for participation of central executive bodies in the activities of international organizations of which Ukraine is a member”: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of September 13, 2002 № 1371. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1371-2002-%D0%BF#Text> (Date of Application: 01.04.2022) [in Ukrainian].

12. Robochyi plan prohramy SIGMA sichen 2021 roku – cherven 2022 roku. “SIGMA Work Plan January 2021 – June 2022”. URL: <https://drive.google.com/file/d/1xjv9abbJ9qWbdeboe2cySs6tgXktZ-fL/view> (Date of Application: 01.04.2022) [in Ukrainian].

13. Publichnyi zvit pro rezultaty diialnosti Derzhvodahentstva u 2021 rotsi. “Public report on the results of the State Water Agency in 2021”. URL: <https://www.davr.gov.ua/fls18/2021zvit.pdf> (Date of Application: 01.04.2022) [in Ukrainian].

14. Monitorynh vod v umovakh voiennoho chasu: Derzhavne ahentstvo vodnykh resursiv Ukrainy. “Water monitoring in wartime: State Agency of Water Resources of Ukraine”. URL: <https://www.davr.gov.ua/news/monitoring-vod-v-umovah-voyennogo-chasu> (Date of Application: 01.04.2022) [in Ukrainian].

15. Pro zatverdzhennia metodyky vyznachennia kryteriiv yevrointehratsiinoi skladovoi derzhavnykh tsilovykh prohram. “On approval of the methodology for determining the criteria of the European integration component of state target programs”: order of the Ministry of Economy on European integration of Ukraine dated 16.03.2005 № 62. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-05#Text> (Date of Application: 01.04.2022) [in Ukrainian].

Hrushchenko Olena,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Docent at the Department, National Academy of Internal Affairs,
Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0001-8167-0214

Bulycheva Nataliia,

Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor,
Docent at the Department, Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-7902-6646

Bulychev Andrii,

Candidate of Juridical Sciences, Head of the Department,
State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0003-2734-7066

**ORGANIZATIONAL AND LEGAL BASES FOR IMPLEMENTATION OF
INNOVATIONS IN STATE MANAGEMENT OF ECONOMIC AND SOCIAL
PROCESSES IN UKRAINE ON THE BASIS OF PRINCIPLES
INTEGRATION WITH THE EUROPEAN UNION**

The article substantiates the scientific-theoretical foundations of state management of economic and social processes. The prerequisites for the introduction of innovations in public administration of economic and social processes in Ukraine were analyzed. Methodological approaches to improve the forms and methods of state administration of economic and social processes based on the principles of integration with the European Union have been developed. Disclosed the importance of a unified information and marketing system in the development of state and market devices to regulate the economy. Determined directions for improving the current legislation, contributing to the realization of the rights and functions of economic entities on a truly market basis, taking into account the existing extreme circumstances due to the current martial law.

Noted, that the improvement of state management of economic and social processes, as a rule, is carried out through the use of modern innovations, the purpose of which is to test those or other proposals. Therefore, it is proposed for the introduction of a unified information and marketing system to develop a regulatory framework – the Concept of development of managerial and organizational relations in the economy of Ukraine in the military and postwar period and the Plan of measures for its implementation, which will be an effective tool for solving the most important problems of further development of the state.

At the same time, the introduction of innovations in the management of economic and social processes in Ukraine, the completion of coordination of these positions with the European system are the most important prerequisites for accelerated European integration of Ukraine, fixing the country's compliance with the Copenhagen criteria [15], specified in the questionnaire on membership in the European Union.

The restoration and improvement of the information and marketing infrastructure of the market economy in the presence of the weighty influence of Ukraine in the world economy on the markets of energy, food, the supply of technology, transport routes, the implementation of major investment projects will allow Ukraine to make a new geopolitical breakthrough.

Keywords: innovation, management relations, state management of economic and social processes, the object of state management, management methods, modern tools to influence economic and social processes, state target programs, unified information and marketing system.

Отримано 12.04.2022